

KAKO SAM POSTAO BIBLIOTEKAR

Šime Jurić

Na zamolbu Uredništva “Cetinskih vrila” da za taj domaći časopis sastavim bibliografiju svojih važnijih tiskanih radova i usput zabilježim poneku uspomenu iz svoga mladenačkog boravka u Sinju, nabacujem ovdje neke podatke, iako nisam siguran da su to neke naročito važne pojedinosti vrijedne da budu zabilježene.

Rodio sam se 18. svibnja 1915. u Sinju, u njegovu najužem centru, tadašnjoj Splitskoj ulici, od oca Špira Jurića i majke Marije Šerić kao sedmo po redu dijete, a bilo nas je ukupno 14. Naša obitelj nije starinom sinjska, iako se to prezime (Jurić) spominje u Sinju (“Cetini”) još u prvoj polovici 15. stoljeća. Roditelji su se naime doselili u Sinj početkom ovoga stoljeća iz tzv. Trogirске zagore (sela Bogdanović i Trolokve). Došli su na poziv očeva strica Šimuna, koji se već bio nastanio u Sinju. Budući da nije imao djece, zatražio je iz roda kojega okretnijeg mlađeg rođaka da mu dođe pomoći voditi oveći posjed i dućan, jer je sam već bio ostario. Tako je otac, koji se baš u to doba bio oženio, prispio u Sinj, pa smo svi mi djeca postali rođeni Sinjani.

Po stričevoj smrti otac je ubaštinio polovicu imanja i dućan i nastavio je samostalno voditi svoj dio. Ali nastala su vrlo teška vremena – buknuo je I. svjetski rat i trebalo se ozbiljno pobrinuti za brojnu obitelj koja se iz godine u godinu stalno povećavala. Na svu sreću otac nije bio dignut u vojsku. Kako je u ovo ratno vrijeme u gradu bilo malo prodavaonica, očev je dućan dobro radio. K nama su dolazili kupci gotovo iz svih sela Cetinske krajine. Roditelji su bili izuzetno radini i štedišni ljudi, jednostavni, uviđavni, korektni u poslu, pa su ih ljudi kao takve uvelike cijenili i poštovali.

Otac se nije bavio dnevnim politikom, ali je bio potpuno izgrađen i svjestan Hrvat. Kad je trebalo, bio je uvijek spreman da pomogne narodnu stvar. Majka je opet sa svoje strane u punom smislu riječi bila *anima candida*. Kao dijete koje je u najranijoj mladosti ostalo bez svoje majke, imala je razumijevanje za tuđe nevolje, pomagala je svakomu koliko je mogla, nije se petljala ni u čiji život, živjela je

Š. Jurić

za svoju djecu i obitelj, i bila je uz to izuzetno iskrena vjernica. To je bila atmosfera u kojoj sam proveo svoje djetinjstvo. Kad je došlo doba školovanja, nakon pet godina pučke škole trebalo je odabrati u koju ću srednju školu polaziti. U Sinju su tada postojale dvije gimnazije: Franjevačka klasična gimnazija i Državna realna gimnazija. Klasična je gimnazija slovila kao vrlo dobra škola, pa sam se upisao u nju i tu završio četiri niža razreda. Nisam to nikada požalio, jer sam u tom razdoblju dobio vrlo solidne temelje posebice iz jezika koji su se tada učili u toj

Kuća obitelji Jurić u Sinju

školi (grčkoga, latinskog, talijanskog, francuskog i naravno – hrvatskog). Sa zahvalnošću se još i sad sjećam nastavnika kao što su bili o. B. Radonić, o. K. Kržanić, i jedinstveni o. S. Petrov.

Po završetku nižih razreda odlučio sam prijeći na mjesnu Realnu gimnaziju budući da je ona bila javna škola. No taj je prijelaz bio veoma mučan. Trebalo je, naime, ponovno polagati sve predmete iz svih razreda koje sam već završio u Klasičnoj gimnaziji, da bih se mogao upisati u novu školu. (Jednu godinu čak sam putovao svakodnevno vlakom iz Sinja u Split da bih pohađao tamošnju Realnu gimnaziju.) Ipak sam uspio školu redovito završiti i 1934. godine maturirati u Sinju.

Unatoč svih iznesenih neprilika i izuzetnih napora, ja sam tijekom srednje škole osobno mnogo napredovao. Kao nezasitni čitalac uspio sam u to doba pročitati gotovo sve važnije domaće i strane pisce, do čijih sam djela mogao doći u Sinju. Nije to bila samo beletristika, već i razne druge struke, brojna djela iz domaće i opće povijesti, iz povijesti umjetnosti, geografije, iz prirodnih znanosti itd.

Intenzivno čitanje potaklo me je da se i sam “okušam na literarnom polju”, i da te svoje stvari počnem objavljivati. Kad bih dobio priznanje urednika ili drugih čitalaca, to mi je bio poticaj da i dalje nastavljam. Druga jedna neuobičajena crta za srednjoškolca bila je da sam već u to doba imao poseban užitek prelistavati razne cjenike i kataloge domaćih i stranih knjižara i označavati u njima knjige koje

Š. Jurić (prvi slijeva u drugom redu) s majkom, sestrama i braćom u vrtu obiteljske kuće u Sinju 1943.

bih želio nabaviti “kad bih imao novaca”. U tu svrhu obraćao sam se svake godine raznim knjižarama moleći ih da mi pošalju svoje besplatne kataloge. Imena: S. Kugli, M. Mreyer, G. Kon, Sonzogno, G. C. Sansoni, A. Mondadori, Laterza, U. Hoepli, Leo S. Olschki – Firenze, Bottega d’Erasmus – Torino, Larousse, Garnier, Delagrave, F. Alcan, Gilhofer et Ranschburg i dr. postali su moji znanci još u ovim srednjoškolskim danima. Taj moj hobi kasnije mi je vrlo dobro došao, kad sam se zaposlio u biblioteci. Po uspješnom završetku mature, predviđeno je bilo da stariji brat Dušan i ja, kao dobri đaci, nastavimo studij na Sveučilištu. Nažalost, upravo u to doba izmijenile su se financijske prilike u obitelji. Zbog posljedica opće svjetske krize, razduženja seljaka (što je izvedeno na štetu vlasnika), valutnih oscilacija koje su pogodile trgovce koji su poslovali sa stranim tvrtkama, zbog nastalih političkih pretumbacija u zemlji, politiziranog razrezivanja poreza, kućnih nekih pogrešnih investicija, novaca naprosto više nije bilo. Brat Dušan upisao se na pravo s time da će ispite spremati kod kuće. Ja sam, međutim, odlučio poći u Zagreb, makar se morao izdržavati “u vlastitoj režiji”. U Zagrebu sam upisao jednu od rijetkih, neprebukiranih struka, grupu staroklasične filologije (predmeti: grčki i latinski, povijest staroga vijeka i filozofija i pomoćni predmet povijest jugoslavenskih književnosti). Diplomirao sam u veljači 1940. Kako je struka bila deficitarna, već kroz kratko vrijeme dobio sam mjesto profesora na II. realnoj gimnaziji u Zagrebu. Zbog ratnih neprilika potkraj 1942. napustio sam Zagreb i

obreo se u Bolu na otoku Braču, zaposlivši se tamo kao nastavnik na mjesnoj Klasičnoj gimnaziji. No i to je sve kratko trajalo – samo godinu dana. A onda su se na Brač sručila najteža ratna iskušenja: svakodnevna strahovanja, glad, talijanska *ra-strellamenta*, njemačko “čišćenje” otoka i ostale popratne strahote. Zajedno s brojnim domaćim ljudima, prisilno sam bio odveden i iseljen s otoka. Neko vrijeme sklonio sam se u Kaštela i bio odgojitelj u jednom Dječjem domu. U međuvremenu je došlo do smirenja Splita i mogao sam se konačno vratiti kući. Na samom završetku te godine (1944.), na poticaj dr. Stjepana Gunjače, pošao sam s njime u Zadar da mu pomognem u svojstvu kustosa Arheološkog muzeja, u rješavanju tamošnjih neodgodivih poslova (spašavanju spomenika u porušenom gradu, sakupljanju podataka za naša potraživanja od Italije i dr.). Moj boravak u Zadru trajao je jednu godinu dana (1945.). Kako su najpreči poslovi bili obavljani, zamolio sam da budem premješten u Zagreb. Uz veliko razumijevanje moga dobrog znanca, Sinjanina Čede Majića, to se i zbilo, štoviše, dospio sam u Nacionalnu i sveučilišnu biblioteku! Tu sam ubrzo postavljen za voditelja njezina Trezora (Zbirke rijetkih knjiga i rukopisa). Time se ostvarila moja davna velika želja. Smatrao sam uvijek da bih najviše mogao dati baš na bibliotekarskom polju, jer bih na tim poslovima mogao zadovoljiti svojim urođenim istraživačkim sklonostima kao i domoljubnim osjećajima za čuvanjem i promicanjem hrvatske kulturne baštine. Na novome mjestu radio sam neumorno i zdušno sve poslove koji su mi bili povjereni. Mislim da sam kroz dugi niz godina marljivim radom ipak učinio nešto korisno za hrvatsku knjižnu baštinu, ali o tome neka drugi govore. Stanovitu sliku može pružiti i ovaj popis tiskanih radova koji se ovdje objavljuje.¹ On posvjedočuje uglavnom moje radove objavljene nakon dolaska u NSB. (One iz razdoblja prije toga nisam smatrao da bi bilo potrebno popisivati.) Godine 1979.-80. otišao sam u mirovinu.

(*Cetinska vrila* 4, 1(7)(1996), 44-47)

¹ Umjesto tog popisa, u nastavku donosimo znatnije dopunjenu bibliografiju radova Šime Jurića, objavljenih od 1950. do 2002. godine.